

שם הפעילות: כוחה של קבוצה – שיתוף פעולה וחלוקת תפקידים

הכותב/ת: אייל מור יוסף (עורך)

מתוך חוברת הכנה לצה"ל: "מנהיגות ומעורבות בקרב בני הקיבוצים"

ערכים ומטרות הפעילות

1. לבחון את חשיבותה של הקבוצה ליחיד.
2. לבחון את יחסו של הפרט לקבוצה: מחויבותו ותרומתו הייחודית של כל פרט לקבוצה.
3. להבהיר את חשיבות שיתוף הפעולה בין חברי הקבוצה.

קהל יעד

חברת הנעורים

משך הפעילות

כשעה

רשימת ציוד ועזרים

1. כרטיסיות עם המשפט – "קבוצה בשבילי היא...".
2. כרטיסים לרישום התכונות
3. סלוטייפ להדבקת השלטים על החניכים
4. חומרים לתחפושות אווזים, לפחות אחד למדריך, ניתן גם לחלק אותו לחניכים
5. נספח 1: רשימת תכונות (מצורף, בתוך קובץ 'נספחים')
6. נספח 2: סיטואציות (מצורף, בתוך קובץ 'נספחים')
7. נספח 3: מעוף אווזי הבר (מצורף, בתוך קובץ 'נספחים')

נספחים – כוחה של קבוצה – שיתוף פעולה וחלוקת תפקידים - [לחצו כאן](#)

מערך הפעילות

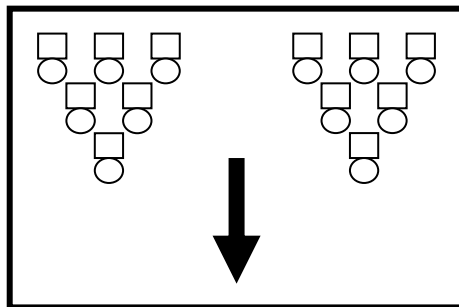
1. כל אחד מקבל כרטיסיה ומשלים עליה את המשפט: "קבוצה בשבילי היא...".
2. מתחלקים לשתי קבוצות: כל קבוצה היא מעתה להקת אווזים ועליה לתכנן את דרכה אל יעד מסוים, אליו עליהם להגיע אך ורק ביחד, באופן הבא:

א. **בחירת תכונות:** כל אווז (חניך) יקבל תכונה מתוך הרשימה (נספח 1). אין לתת תכונה כלשהי יותר מפעם אחת.

ב. **בקבוצות דנים בשאלות הבאות:**

- אילו תכונות דרושות ללהקה בשביל לעוף יחדיו?
 - באילו קשיים עלולה הלהקה להיתקל במעופה?
 - כיצד נחלק את התפקידים לאור זה?
 - מה יהיה אופן התעופה שלנו (מבנה, חלוקת מהירות ומאמץ...)
- ג. **חלוקת תפקידים:** הקבוצה בוחרת לחניך תפקיד במבנה התעופה אל היעד, בהתאם לתכונותיו. את התכונה והתפקיד רושמים על בריסטול ומדביקים על גבו של החניך.

3. מסתדרים לתחילת המעוף התחרותי (כידוע לכולנו ברוזים עפים בהליכת שש):

זה צריך להיראות בערך כך:

המעוף מתחיל ובמהלכו מקריא המדריך סיטואציות שעליהן צריכות הקבוצות להגיב (נספח 2).

4. בסיום המעוף מתכנסים לדיון במליאה:
- איך הרגיש כל אחד בתפקידו בלהקה? מי הנהיג (האם זה המנהיג הנבחר או חבר אחר בלהקה)?
 - מה היה יחס הלהקה לכל חבר בה ועד כמה היה קשר בין תפקיד החבר בלהקה ליחס אותו קיבל?
- חשוב שבתור מדריכים נציין לעצמנו מקרים מיוחדים ומעניינים שקרו בעת המעוף-נזכיר אותם ונבקש התייחסות החניכים הנוגעים בדבר.
- האם הרגשתם מחויבים ללהקה – לקבוצה? אם כן ואם לא – כיצד זה בא לידי ביטוי?
 - איך התמודדתם עם בעיות בקבוצה?
- מבקשים מהחניכים להקריא את מה שכתבו על כרטיסיות בתחילת הפעולה.
- האם יש לכם מה להוסיף כעת על ההגדרה שנתתם? (מומלץ לרשום על בריסטול גדול)
 - נחזור לרגע אל היחס לחברי הקבוצה: נסו לחשוב על מקרים מקבילים בחיי היום יום שלכם – כיצד מתייחסים לליצן, לפסיבי, לחולה, למנהיג?

- האם היינו רוצים שהוא יהיה שונה? במה? איזה סוג של יחס יקדם יותר את הקבוצה? איזה יחס יקדם את היחידים? מה ההבדל? האם הוא קיים?
 - כיצד משפיעה עובדת היותכם חברים בקבוצה על חיי היום יום שלכם, על היחס לאחרים?
 - כיצד בא לידי ביטוי הערה ההדדית בקבוצה שלנו?
 - אילו מחשבות עולות בכם בעקבות השיחה הזו?
5. **לסיכום**, קוראים את הקטע – "מעוף אווזי הבר".

תובנות ודגשים חינוכיים

תהליך החינוך בהכנה לצה"ל נעשה בהליך התנסותי, הדרגתי, שהצלחה בכל שלב נותנת לחניכים תחושת מסוגלות ורצון לעמוד באתגרים נוספים. תוכנית ההכנה לצה"ל בתנועה הקיבוצית בנויה משני עמודי תווך מרכזיים – הראשון ביניהם הינו ההכנה הפיסית והשני- ההכנה המנטאלית.

בהכנה הפיסית, חשובה קודם כל ההבנה הבסיסית כי אימוני הכושר הגופני הינם מתודה בלבד, ואין הדבר מהווה מטרה. האימון הפיסי הוא אחד מהגורמים האטרקטיביים מבחינת החניכים, במחשבה שרבים מהחניכים לא יצטרפו לתוכנית חינוכית, אך ההגדרה "תוכנית לכושר קרבי" תגרום להצטרפותם. הרעיון המרכזי הוא לייצר אצל החניכים תחושת מסוגלות, התמדה לאורך זמן, והכרות עם היכולות שלהם לעמוד בפני קשיים שיוצבו להם בתהליכים הקדם צבאיים ובצבא עצמו.

ההכנה המנטאלית שזורה כחוט השני בתוכנית השנתית, והיא צריכה להיות ביחס כזה, שמצד אחד נשמר הקשר בין נושא אחד למשנהו, ומצד שני לא נקטע רצף האימונים הפיסיים הקשור בתוכנית.

היחס שאנו ראינו כנכון, הינו מערך ערכי אחד על כל שלושה אימוני כושר קרבי, כלומר בערך פעם בשבועיים.

להכנה המנטאלית מספר תחומי משנה:

- ☒ **תחום המוטיבציה** - עוסק בעיקר בדרכון החניך לשירות משמעותי בצה"ל
- ☒ **תחום אינפורמטיבי** - כולל בחובו את הידע המהימן (לא שמועות) הדרוש למלש"ב כדי להתמודד עם הליכי הגיוס, בחירת יעד הגיוס, אופי המסגרת הצבאית וכו'
- ☒ **תחום ערכי** - זהו לב ליבה של התוכנית. התחום הערכי, אשר אנו רוצים לחזק אצל קבוצת הנעורים בקיבוץ, הינו הגורם המשמעותי ביותר באם חניכנו יתמידו בשירות משמעותי בצה"ל או לא. בתחום זה ברצוננו לחזק ערכים אוניברסאליים וערכים ספציפיים לחברה הישראלית ולצה"ל. בכלל זה, ראיית השירות הצבאי כמרכיב חיוני בתפיסת האזרח הבוגר והפעיל בחברה.
- ☒ **למידת שפה** - שדה הפעולה בצבא מורכב מעולם מושגים חדש, שבו למרכיב האנושי מקום חשוב. השתלבות הפרט במערכת מצריך זמן הסתגלות למקום ולשפה החדשים ויש לתת את הדעת על כך בהכנה, ובתחילת התהליך הצבאי.

עקרונות מנחים

1. **אמונה בדבר** – תוכנית זו יוצאת מנקודת מוצא, כי כל נער ונערה במדינת ישראל, יכול וצריך לעשות שירותי משמעותי בצה"ל או למען החברה הישראלית.
2. **הקבוצה** – אנו מאמינים כי תוכנית מסוג זה, יש בה כדי לתת פן ערכי משמעותי בחברת הנעורים, ולייצר אמירה ברורה סביב עקרונות וערכים חברתיים שנשחקו בעשורים האחרונים.
3. **תחליף** – אנו רואים בתוכנית זו תחליף חינוכי משמעותי למה שהפך להיות שגרת יומם של בני הנעורים בקיבוצים (פחות פויקה יותר אמירה ערכית)
4. **חיבור** – אנו רואים בתוכנית כלי לחיבור בין מדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), לבין קבוצת הנעורים אשר גם אם נראית אדישה, הנושא נוגע לנימי נפשה.
5. **דוגמא אישית** – התוכנית בנויה על כך שמדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), יוביל את קבוצת הנעורים למצב של מוכנות ואכפתיות כלפי שירותם הצבאי, דרך עקרון הדוגמא האישית.
6. **קבוצה** – לקבוצה, לאווירה שהיא מייצרת, ולקשרים שבתוכה, יש השפעה רבה על הפרטים שמרכיבים אותה, גם בהנעה למוטיבציה, ובהמשך לרגעי התמודדות עם קושי ומשבר.